

Jak uzasadnić pozytywny wpływ projektu na środowisko?

Praktyczny przewodnik dla wnioskodawców.

Współczesne programy finansowane z funduszy europejskich coraz częściej kładą nacisk na kwestie środowiskowe. Wnioskodawcy muszą nie tylko planować projekty zgodne z celami rozwoju firmy, lecz także wykazać, że przedsięwzięcie jest przyjazne środowisku lub przynajmniej neutralne wobec jego zasobów. Taki wymóg dotyczy dziś niemal wszystkich rodzajów inwestycji – od produkcyjnych i technologicznych po usługowe i organizacyjne.

Zasada zrównoważonego rozwoju, będąca zasadą horyzontalną Unii Europejskiej, zobowiązuje wszystkich beneficjentów do prowadzenia działań w sposób, który nie powoduje znaczących szkód dla środowiska (zasada *Do No Significant Harm* – DNSH). Oznacza to, że każdy projekt ubiegający się o wsparcie z funduszy unijnych powinien uwzględniać kwestie takie jak efektywność energetyczna, oszczędność zasobów czy ograniczanie emisji.

Celem artykułu jest pokazanie przedsiębiorcom, jak praktycznie podejść do tego wymogu: jak rozpoznać działania o pozytywnym wpływie na środowisko, jak je opisać we wniosku o dofinansowanie i jak uniknąć typowych błędów. W kolejnych częściach przedstawiono także przykłady prostych rozwiązań, które pomagają łączyć rozwój biznesu z troską o środowisko oraz spełniać unijne kryteria zrównoważonego rozwoju.

Dlaczego aspekt środowiskowy ma dziś kluczowe znaczenie?

Pozytywny wpływ na środowisko stał się obowiązkowym elementem większości wniosków o dofinansowanie. Wynika to z kierunku polityki Unii Europejskiej, która dąży do realizacji celów zrównoważonego rozwoju oraz neutralności klimatycznej. Wymóg ten dotyczy nie tylko projektów bezpośrednio związanych z ochroną środowiska, ale również standardowych inwestycji produkcyjnych, usługowych i technologicznych. Każde przedsięwzięcie finansowane z funduszy unijnych powinno zostać zaprojektowane w taki sposób, by nie szkodziło środowisku i w miarę możliwości przyczyniało się do jego poprawy.

Co oznacza „pozytywny wpływ na środowisko” w praktyce?

Pozytywny wpływ na środowisko w projektach unijnych nie jest jedynie elementem dobrej praktyki. To obowiązkowy wymóg wynikający z zasady zrównoważonego rozwoju. Każdy projekt

musi zostać oceniony pod kątem tego, czy realizuje tę zasadę, czyli czy jego efekty nie naruszają równowagi środowiskowej i przyczyniają się do bardziej zrównoważonej gospodarki.

W praktyce oznacza to, że pozytywny wpływ na środowisko to nie tylko brak szkód, ale również konkretne działania poprawiające efektywność zasobową, energetyczną lub ograniczające emisje. Instytucje oceniające projekty często opierają się przy tym na zasadzie DNSH, która wymaga, by żadne działanie nie pogarszało stanu środowiska w obszarach takich jak klimat, woda, gleba, gospodarka odpadami czy bioróżnorodność.

Jakie działania mogą być uznane za proekologiczne?

Niemal każda firma, niezależnie od branży, może wprowadzić elementy pozytywnego wpływu na środowisko w swoim projekcie. Przykłady działań to m.in.: zmniejszenie zużycia energii lub surowców, zastosowanie materiałów z recyklingu lub odnawialnych źródeł, ograniczenie emisji CO₂, hałasu lub odpadów, wprowadzenie rozwiązań gospodarki obiegu zamkniętego oraz cyfryzacja i automatyzacja procesów ograniczająca zużycie papieru i transport.

Warto pamiętać, że nie wszystkie projekty muszą mieć charakter ekologiczny, by wspierać zrównoważony rozwój. Nawet drobne usprawnienia w procesach organizacyjnych czy technologicznych mogą zostać uznane za pozytywny wkład w realizację tej zasady.

Jak opisać wpływ środowiskowy we wniosku o dofinansowanie?

Opis pozytywnego wpływu na środowisko powinien być konkretny, mierzalny i powiązany z celami projektu. Warto używać danych liczbowych i wskaźników, np.: redukcja zużycia energii o 10% rocznie, ograniczenie emisji CO₂ o 5 ton rocznie, zmniejszenie ilości odpadów o 30% dzięki wprowadzeniu recyklingu.

Dobrze jest powiązać opis wpływu środowiskowego z rezultatami projektu np. poprawą efektywności produkcji, ograniczeniem kosztów energii czy wprowadzeniem nowego produktu o mniejszym śladzie węglowym. Warto też odnieść się bezpośrednio do zasady zrównoważonego rozwoju i wskazać, w jaki sposób projekt ją realizuje. Można to zrobić, opisując działania, które ograniczają negatywny wpływ na środowisko lub wspierają efektywne gospodarowanie zasobami.

Unikajmy natomiast ogólnych deklaracji typu „*projekt jest ekologiczny*” bez dowodów. Zamiast tego lepiej podać konkretne dane, źródła lub odniesienia do analiz środowiskowych, audytów lub dokumentacji technicznej.

Najczęstsze błędy i jak ich uniknąć

Wielu wnioskodawców popełnia błędy, które obniżają ocenę wniosku w części środowiskowej. Najczęstsze z nich to: brak konkretnych danych lub metod pomiaru efektu, deklaracje bez

potwierdzenia (np. brak audytu środowiskowego), mylenie pozytywnego wpływu z neutralnością („nie szkodzimy” to nie to samo, co „działamy prośrodowiskowo”) oraz nieuwzględnienie możliwych negatywnych skutków ubocznych projektu.

Najlepszym sposobem na uniknięcie tych błędów jest stosowanie konkretnych wskaźników i uzasadnień opartych na faktach. Warto też pokazać, że projekt wpisuje się w długofalowe cele zrównoważonego rozwoju i nie ogranicza się do jednorazowych działań.

Dlaczego warto uwzględnić aspekt środowiskowy – także biznesowo

Uwzględnienie zasady zrównoważonego rozwoju to nie tylko spełnienie formalnego wymogu. To także inwestycja w długoterminową odporność firmy. Projekty, które uwzględniają kwestie środowiskowe, przynoszą wymierne korzyści. Są nimi m.in: obniżenie kosztów energii i surowców, wzmocnienie wizerunku odpowiedzialnej marki, zwiększone szanse na pozyskanie finansowania zewnętrznego oraz zgodność z zasadami raportowania ESG.

Zgodność z europejskimi kierunkami polityki klimatycznej i środowiskowej zwiększa wiarygodność przedsiębiorstwa w oczach inwestorów, klientów i instytucji finansujących.

Źródła wsparcia

Zasada zrównoważonego rozwoju pozostaje wspólnym mianownikiem wszystkich projektów unijnych i powinna być traktowana jako integralna część strategii rozwoju każdego przedsiębiorstwa.

Pozytywny wpływ na środowisko można wykazać w większości projektów, nawet jeśli ich głównym celem nie jest ekologia. Warto korzystać z pomocy dostępnej dla przedsiębiorców m.in. na Portalu Funduszy Europejskich (www.funduszeuropejskie.gov.pl) oraz w Punktach Informacyjnych Funduszy Europejskich.

Artykuł został opracowany w ramach projektu „Akademia Funduszy Europejskich”, realizowanego z programu Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich 2021–2027. Inicjatywa ma charakter edukacyjno-informacyjny i wspiera przedsiębiorców w pozyskiwaniu funduszy unijnych, zwiększając ich wiedzę o zrównoważonym rozwoju, innowacyjności i praktycznych aspektach aplikowania o wsparcie.